

Győri Ítéltábla
Gf.II.20.415/2011/7.

A Győri Ítéltábla a dr. Horváth Antal ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Hornyák Ágnes ügyvéd által képviselt alperes ellen adásvételből származó számlatartozás iránt indított perében a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2011. július 8. napján kelt 18.P.20.179/2008/93. számú ítélete ellen az alperes részéről 94. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 nap alatt fizessen a felperesnek 152.400. (Egyszázötvenkettőezer-négy száz) Ft másodfokú perköltséget.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen az államnak - az illetékügyben eljáró hatóság felhívására - 351.000. (Háromszázötvenegyezer) Ft fellebbezési illetéket.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

A felperes perbeli követelését engedményező jogelődje, az "A" Kft., és a perben nem szereplő "B" Kft. „fa” (korábbi neve "C" Kft.) gombakomposzt előállításával, forgalmazásával foglalkozó cég. A "B" Kft. „f.a” 2006. augusztus 21-én hozzájárult ahhoz, hogy „névére szóló csiperkekomposzt forgalomba hozatali és felhasználási engedélyt és az üzemet” 2006. augusztus 18-tól a bérlő felperesi jogelőd „saját névére írassa át”. A felperesi jogelődre azonban a korábban a "B" Kft. részére kiadott csiperkegomba komposzt forgalomba hozatali és felhasználási engedély átírásra nem került, ő a "B" Kft. „fa” tevékenységét folytatva végezte a komposzt előállítását, forgalmazását. A "B" Kft. „fa” és az alperes hosszú ideje üzleti kapcsolatban álltak, ennek során az alperes részben e társaságtól vásárolta a gombatermesztéshez szükséges komposztot, majd később a felperesi jogelődtől. Az alperes szóban megrendelte a kívánt mennyiséget a felperesi jogelődtől, majd egy későbbi időpontban az alperes, illetve megbízottja, a felperesi jogelőd komposztüzemében vette át a megrendelt mennyiséget és elszállította. A szóbeli megrendelés alapján vásárolt komposzt a II. és III. fázisú gombakomposzt szállítására vonatkozott.

A felperesi jogelőd az alperes szóbeli megrendelésére 2007. április 23. és 2007. május 22. között (hét alkalommal) III. fázisú gombakomposztot szállított az alperesnek, az erről a

2007. április 23. és 2007. május 22. között kiállított számlák 5.850.240.Ft összegű ellenértékét az alperes nem fizette meg.

Az ún. III. fázisú - csiperkegomba micéliumával átszőtt - komposzt annyiban különbözik a II. fázisútól, hogy azt visszatöltik a hőkezelő helyiségbe, ahol megtörténik a komposzt átszövetése, ennek hatására megváltozik a színe, illata, halmazállapota, így a III. fázisú gombakomposzt vörösesbarna színű, gombaillatú, könnyen téphető szerkezetű lesz, az elvárható termésmennyiség szakirodalmi adatok alapján 27-30 kg/q. A II. és III. fázisú komposzt között szemmel látható a különbség. Megfelelő szakmai gyakorlattal elvégzett érzékszervi vizsgálattal a várható terméseredmények már a komposzt átvételekor valószínűsíthetőek. Az alperes az átvételekor minden esetben észlelte az átvett komposzt hiányosságait, látta, hogy a zsákok nincsenek átszőve, a szaghatás nem megfelelő (nem volt micélium szaga), az sáros, szerkezet nélküli volt. Az alperes képviselője így észlelte, hogy a komposzt nem az általa megrendelt termék, az nem megfelelő minőségű, de azt mégis átvette. Az alperes saját kimutatása szerint a 2007. április 23-i szállításból 27,9 kg, az április 30-i szállításból 19,7 kg, a május 7-i szállításból 14,61 kg, a május 14-i szállításból 11,7 kg, és a május 22-i szállításból 13,14 kg termésátlagos ért el. Az alperes a perrel érintett utolsó szállítás után két héttel - 2007. június 9-én -, majd 2007. június 26-án a 2007. április 30. és május 22. között átvett négy tétel III. fázisú komposzt tekintetében minőségi kifogást jelentett be a felperesi jogelődnél. Előadta, hogy a vételárat az igen alacsony hozam miatt nem áll módjában kielégíteni. Az alperes 2007. augusztus 3-án az utolsó perrel érintett (14366 számú) számlát pedig visszaküldte. A felperesi jogelőd többször (utoljára 2008. január 17-én) is eredménytelenül szólította fel az alperest a vételárhátralék megfizetésére. Az alperes 2007. július 18-án és 2007. december 28-án a felperes követelését visszautasította, előadta, hogy a rossz minőségű komposzt miatt az elvárt termésmennyiség hiányában kár érte.

A felperesi jogelőd keresetében 5.850.240.Ft és ebből a keresetében meghatározott egyes számlákba foglalt részösszegek esedékességétől kezdődően a kifizetés napjáig járó késedelmi kamat megfizetésére kérte kötelezni az alperest. A követelését (2009. december 29-én) a felperesre engedményezte, aki a perbe belépett, a felperesi jogelődöt pedig az elsőfokú bíróság a perből elbocsátotta. A felperes arra hivatkozott, hogy az alperes az átvett komposzt ellenértékét nem fizette meg. Vitatta, hogy hibásan teljesített.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, hogy a felperes hibásan teljesített, a leszállított gombakomposzt minősége nem felelt meg a megrendelt III. fázisú gombakomposzt minőségi követelményeinek. Erre vonatkozó kifogását írásban bejelentette 2007. június 9-én és 2007. június 26-án. A szerződéstől a felperesi jogelőd hibás teljesítése miatt elállt. A keresettel szemben 6.304.812.Ft és ennek 2007. július 1-től számított késedelmi kamatai erejéig beszámítási kifogással élt, és ez alapján is kérte a kereset elutasítását. Előadta, hogy a felperes által szállított hibás, rossz minőségű komposzt miatt a fenti összegű, - többletköltségből, részben pedig bevételkiesésből álló - kár érte.

Az elsőfokú bíróság a 2011. július 8-án kelt 18. P.20.179/2008/93. sorszám alatti fellebbezéssel támadott ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a

felperesnek 5.850.240.Ft-ot, ebből a rendelkező részben meghatározott részösszegek utáni kamatot, 700.000.Ft perköltséget, továbbá az államnak felhívásra 52.257.Ft előlegezett szakértői költséget. **Határozata indokolásában** megállapította, hogy szóbeli megállapodás alapján a felek közötti, komposzt szállítására vonatkozó szállítási szerződést a felperes teljesítette, így az alperes kötelezettsége a leszállított áruk ellenértékének megfizetése a Ptk. 379.§ (1) bekezdése szerint. A védekezésre figyelemmel azt vizsgálta, hogy az alperes a hivatkozott elállás, próbaszállítás, és hibás teljesítés alapján mentesülhet-e e kötelezettsége alól. Megállapította, hogy az alperes a Pp.164.§. (1) bekezdése alapján az őt terhelő bizonyítási kötelezettsége ellenére nem tudta azt bizonyítani, hogy próbaszállítások jöttek volna létre a felek között. A tanúként kihallgatott Pék Imre vallomásának azon részét, hogy az alperes azzal vette át a leszállított komposztot, „hogy majd megbeszéljük”, aggályosnak találta és nem fogadta el, mert a tanú a felperes ügyvezetőjével haragos viszonyban van, s vele perben áll. Az elállás körében rámutatott, hogy a perbeli esetben a Ptk.381.§. (1) bekezdése és a GK 16. számú állásfoglalás c) pontja szerint általános elállási jogát az alperes a Ptk. 320.§ (3) bekezdése szerint jogszerűen nem gyakorolhatta, mert a komposztot átvette, a teljesítés megtörtént. A hibás teljesítés körében megállapította, hogy az alperesi ügyvezető a hibát már az átvételkor észlelte, felismerte, hogy a termék nem felel meg a III. fázisú komposzt jellemzőinek szaghatás, szerkezet, átszövetés vonatkozásában. Mivel az alperes a szerződésszegésről tudva a teljesítést jogfenntartás nélkül elfogadta, utóbb e szerződésszegésből fakadó igényét nem érvényesítheti, utólag alappal nem hivatkozhat arra, hogy nem a megrendelt minőségű terméket kapta. A Ptk.305/A.§-ának (1) bekezdése és Ptk.307.§. (1) bekezdése együttes értelmezésével az elsőfokú bíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alperesi ügyvezető nyilatkozatából megállapíthatóan az alperes az általa megrendelt minőség (III. fázisú komposzt) helyett más árut kapott. Ugyanakkor az átvételkor tudta, hogy nem a szerződésben meghatározott árut veszi át, nyilatkozata szerint tisztában volt a hibás, nem szerződésszerű teljesítéssel. A hiba tényleges ismerete pedig kizárja a hibás teljesítés jogkövetkezményeinek alkalmazását, valamint a hiba miatti elállás lehetőségét. A tanúvallomások alátámasztották, hogy már a teljesítéskor meg lehetett különböztetni az alperes által megrendelt árut az átvett árutól, szemmel látható különbség van a két típusú komposzt között, azok egészen más termékek. A beszerzett igazságügyi szakértői vélemény is alátámasztotta, hogy az alperes tisztában volt azzal, hogy nem az általa megrendelt árut veszi át, mert megfelelő szakmai gyakorlattal elvégzett érzékszervi vizsgálatokkal a várható terméseredmények már az átvételkor valószínűsíthetőek voltak.

Az elsőfokú ítélet ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését kérte. Fenntartotta, hogy a felperessel kötött szóbeli megállapodás szerint a konkrét perbeli szállítások esetén csak „próbaszállításokra” került sor, mert a felperessel évek óta fennálló szerződéses kapcsolata a korábban szállított komposzt nem megfelelő minősége miatt szakadt meg. álláspontja szerint az elsőfokú bíróság nem adta megfelelő indokát annak, hogy Pék Imre tanúvallomását miért találta aggályosnak, erre nem szolgálhat alapul csupán az, hogy a tanú a felperessel haragos viszonyban van és perben áll. Fenntartotta, hogy a szállítási szerződéstől jogszerűen állt el, mert a felperes részéről nem volt szerződésszerű a teljesítés, így az elállás joga a szállítmányok átvételétől függetlenül megillette. Változatlanul érvelt azzal is, hogy a felperes hibásan teljesített. A szállítás

időpontjában ugyanis szemrevételezéssel csak annyit lehetett megállapítani a III. fázisú komposztról, hogy milyen mértékű az átszövöttsége, de a kevésbé átszött komposzt is teremhet megfelelően, csak a termőidőszak húzódik el. Ha azonban az átszövés gyengeségének kémiai oka van, akkor a termésmennyiség sem nem lesz kielégítő, ezt viszont szemrevételezéssel nem lehet megállapítani. A III. fázisú komposzt termőképességének az elvárható szinttől történő várható mennyiségi eltérése ránézésre az átvételkor nem állapítható meg, csak utólag, a letermést követően. Az alperes törvényes képviselőjének a nyilatkozatát - annak összefüggéseiből kiemelve - tévesen értelmezve, alaptalanul jutott az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy az alperes ismerte a termék hibáit és azt erről tudva vette át. A felperes a perben nem tudta igazolni, hogy megfelelő minőségben teljesített. Az elsőfokú bíróság - a szakértői vélemény, és a meghallgatott tanú vallomások mellőzésével - túlzott jelentőséget tulajdonított az alperes törvényes képviselőjének a nyilatkozatának. A szakértő hangsúlyozta azt is, hogy a várható terméseredmények az átvételkor csak valószínűsíthetőek. A fentiek miatt az elsőfokú bíróság megalapozatlanul jutott arra a következtetésre, hogy az alperes tisztában volt a hibás teljesítés tényével, és ennek ellenére vette át az árut. Hivatkozott arra is, hogy a felperes a peresített számlákból összesen 1.981.440.Ft összegű számlát sztoronírozott, emiatt a felperesi követelés összegszerűsége sem bizonyított.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult annak helyes indokai alapján.

A fellebbezés nem alapos.

A fellebbezés kapcsán az ítéletábra mindenekelőtt rámutat arra, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének törvényes indoka nem volt, az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése nélkül hozta meg a határozatát, amelyet a Pp. 221.§-ban foglaltaknak megfelelően indokolt meg.

Az elsőfokú bíróság az érdemi döntés meghozatalához szükséges releváns tényállást túlnyomórészt helyesen állapította meg. Azt az ítéletábra a fellebbezési eljárás adatai alapján azzal egészíti ki, hogy az alperes felszámolását a Fővárosi Bíróság a 2011. július 28. napján jogerőre emelkedett 7.Fpk.01-11-001081/20. számú végzésével elrendelte, és 2011. október 4. napján a felszámolási eljárás közzétételére is sor került a Céglőzönyben, így az alperes 2011. október 4. napjától felszámolás alatt áll.

Az elsőfokú bíróság - az így kiegészített, pontosított tényállás alapján - a perben beszerzett bizonyítékokat megfelelően értékelte és helyesen állapította meg a tényállást, és érdemben helytálló döntést hozott, annak indokait azonban az ítéletábra teljes egészében nem osztotta.

Az elsőfokú ítélet helyesen állapította meg, hogy a peres felek között szóban szállítási szerződés jött létre, amit a felperes teljesített.

A felek által előterjesztett bizonyítékok okszerű és helyes mérlegelésével állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy az alperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettsége ellenére (Pp.164.§

/1/ bekezdés), nem tudta azt bizonyítani, hogy a perbeli termékszállítások ún. „próbaszállítások”, (csupán tesztelésre átvett termékek) lettek volna. Ezt a peradatokat nem támasztják alá, az alperes kifogásoló leveleiben maga is a kiállított számlák sztorizálását kéri.

Helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság abban is, hogy az alperes az elállási jogát a konkrét esetben - a teljesítésre figyelemmel - a Ptk. 320.§ (3) bekezdése alapján már nem gyakorolhatta. Megjegyzi az ítélet, hogy a 2007. június 9-i levelének 4. bekezdése szerint az alperes nem a már leszállított perbeli termékek esetén gyakorolt „elállási jogot”, hanem a jövőre nézve szüntette meg a megrendeléseit.

Tévesen hivatkozott ugyanakkor az elsőfokú bíróság a Ptk. 305/A. §-ának a szabályaira, mert a konkrét esetben helyesen a Ptk. 316.§ (1) bekezdésének a rendelkezései kerülnek alkalmazásra.

A Ptk. 305/A. § (1) bekezdése szerint, ha a jogosult a hibát *a szerződéskötés időpontjában* ismerte, vagy azt ismernie kellett, a kötelezett mentesül a szavatossági felelősség alól.

A Ptk. 316. § (1) bekezdése szerint pedig ha a jogosult *a teljesítést a szerződésszegésről tudva elfogadja*, a szerződésszegésből igényt utóbb csak akkor támaszthat, ha erre irányuló jogait fenntartotta.

Az előbbi rendelkezés lényege szerint a kötelezett akkor mentesül a felelősség alól, ha a jogosult a hibát *a szerződéskötés időpontjában ismerte*, vagy azt ismernie kellett. Ilyen esetben a szerződés lényegében kellékhianyos szolgáltatás teljesítésére irányul, tehát valójában nincsen szerződésszegés.

Az utóbbi esetben viszont nem arról van szó, hogy a jogosult a szerződéskötéskor ismerte a hibát, hanem arról, *hogy a teljesítéskor* a szolgáltatást a hiba ismeretében vette át, és a teljesítést ennek ellenére jogfenntartás nélkül elfogadta.

A Ptk.316.§. (1) bekezdésében foglalt rendelkezés valójában szerződésszegésből eredő igényről való lemondást vélelmez. Ezért e körben is érvényesül a Ptk.207.§ (3) bekezdése, mely szerint, ha valaki jogáról lemond vagy abból enged, nyilatkozatát nem lehet kiterjesztően értelmezni. Egyértelműen megállapíthatónak kell lennie, hogy a jogosult részéről a teljesítés elfogadása megtörtént és hogy a jogosult alperes a felperes szerződésszegéséről tudomást szerzett.

A konkrét esetben nem arról van szó, hogy a jogosult alperes az állított hibát a szerződés időpontjában ismerte volna. A szerződés tárgya nem a „gyengébb minőségű” komposzt volt. Mivel pedig a jogosult alperes a szerződéskötéskor az állított hibát nem ismerte, azt kellett vizsgálni, hogy a *teljesítéskor* a szolgáltatást a hiba ismeretében vette-e át, ekkor szerződésszegésből eredő jogát fenntartotta-e. Ezért a jelen esetben nem a 305/A.§-a, hanem a Ptk.316.§. (1) bekezdése szerint kell eljárni.

Az elsőfokú bíróság a Pp.206.§. (1) bekezdése alapján a felek által előterjesztett bizonyítékok okszerű és helyes mérlegelésével állapította meg azt, hogy az alperes a konkrét

gombakomposzt szállítmányokat átvette, a teljesítés megtörtént. Az alperes minden esetben észlelte az átvett komposzt hiányosságait, így látta, hogy a zsákok nincsenek átszőve, a szaghatás nem megfelelő (nem volt micélium szaga), az sáros, szerkezetnélküli volt. Az alperes képviselője - mint kellő ismerettel rendelkező szakember - így látta, hogy a komposzt nem az általa megrendelt termék, az nem megfelelő minőségű, de azt mégis átvette, anélkül hogy a szerződésszegésből eredő jogait ekkor fenntartotta volna.

A fentiek miatt viszont az alperes az általa állított szerződésszegésből (hibás teljesítésből) eredően jogszerűen igényt nem támaszthat a felperessel szemben, azaz a hibás teljesítésből eredő szavatossági jogait sem gyakorolhatja, továbbá a hibás teljesítéssel okozati összefüggésben esetlegesen felmerülő kárát is maga köteles viselni, azt beszámítási kifogás útján sem érvényesítheti. A Ptk. 316.§ (1) bekezdésének az igény érvényesítésének (érvényesíthetőségének) kizártságára vonatkozó szabálya ugyanis az igényérvényesítés valamennyi formájára, így a beszámítás útján való igényérvényesítésre is alkalmazandó. Így az alperes által hivatkozott költség és bevételkiesés összege kártételként nem érvényesíthető beszámítási kifogás útján a felperesi követeléssel szemben. Ezért a felperes 5.850.240 forint összegű szállítási szerződésből eredő díjigényét nem szünteti meg (Ptk.296.§. (2) bekezdése).

Megjegyzi az ítéletábra, hogy a peres felek a szerződésükben a minőségvizsgálat módját, az esetleges reklamáció elintézése formáját, eljárási rendjét és annak dokumentálását sem határozták meg. Az elsőfokú bíróság elrendelte ugyan a szakértői bizonyítást, de a felperesi technológia elvégzett szakértői vizsgálata nem pótolhatja a konkrét szállítások tekintetében állított hibás teljesítés bizonyítását. Emiatt a perben az alperes által állított hibás teljesítés ténye sem igazolt.

Az alperes a fellebbezésben a „számlák sztornírozására való hivatkozással” alaptalanul tette vitássá a felperes követelésének szakszerűségét, mert nem a perbeli követeléséről kiállított számláit „sztornírozta” a felperes, hanem a jelen jogvita tárgyát nem képező 2006. évi szállításokra vonatkozó egyéb számlákat.

A kifejtettek alapján az ítéletábra - az indokolás részbeni kiegészítésével és módosításával - az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárásban vesztes alperes a Pp.239.§-a folytán alkalmazandó Pp.78.§ (1) bekezdése alapján viselni köteles a másodfokú eljárásban felmerült saját, valamint a felperes perköltségét. A felperes jogi képviselőjének munkadíját az ítéletábra a Pp. 79.§ (1) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2), (3), (5) és (6) bekezdései alapján - a per egyéb adataira figyelemmel - a kifejtett ügyvédi munka mérlegelésével és a pertárgyérték alapulvételével Áfa-val növelten 152.400,- forintban állapította meg. Köteles továbbá az alperes az Itv. 59.§ (1) bekezdése, valamint az alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13.§ (2) bekezdése alapján az államnak felhívásra megfizetni az illeték-feljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési illetéket.

G y ő r , 2012. március 21.

Dr. Szalai György sk. a
tanács elnöke

Dr. Bajnok István sk.
előadó bíró

Dr. Ferenczy Tamás sk.
bíró

A kiadmány hitelül
kiadó: